

Bijlage HAVO
2017

tijdvak 1

aardrijkskunde

Bronnenboekje

Opgave 1 – Wereldkoffiemarkt

bron 1

Van koffieboon tot kopje koffie

In de productieketen van koffie is een aantal stappen te onderscheiden:

	onderdelen in de productieketen
stap 1	Koffieboeren telen koffiebonen in landen als Brazilië, Colombia, Ethiopië, Kenia en Indonesië.
stap 2	Lokale handelaren kopen de koffiebonen van de boeren en verkopen deze door aan internationale handelaren.
stap 3	Koffiebonen worden per schip vervoerd naar westerse koffie-verwerkingsbedrijven, zoals Jacobs Douwe Egberts (Nederland) en Illy (Italië).
stap 4	Koffie-experts beoordelen de kwaliteit en selecteren de beste koffiebonen voor de koopkrachtigste markten.
stap 5	Koffiebonen worden gemengd, gebrand en gemalen.
stap 6	Koffie wordt vacuüm verpakt of verwerkt in bijvoorbeeld cups of pads.
stap 7	Verkoop van koffie aan de consument in de supermarkt of in koffiewinkels zoals Starbucks.

Opgave 2 – De globaliseringsindex

bron 1

De globaliseringsindex

De globaliseringsindex of globalisatie-index (zie atlaskaart 247E) geeft aan in welke mate landen meedoen aan globalisering. De globaliseringsindex wordt samengesteld op basis van indicatoren vanuit

- de economische dimensie;
- de sociaal-culturele dimensie;
- de politieke dimensie.

Bij de economische dimensie spelen internationale handelsstromen en investeringen een belangrijke rol.

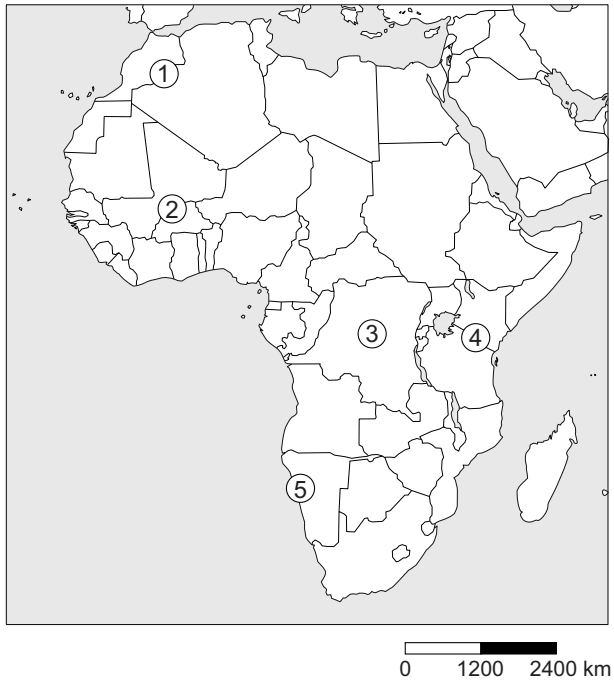
Bij de sociaal-culturele dimensie spelen internationaal telefoonverkeer en internetcontact een belangrijke rol.

Bij de politieke dimensie spelen samenwerking tussen landen en de mate van handelsvrijheid een belangrijke rol.

Opgave 3 – Klimaat en vegetatiezones in Afrika

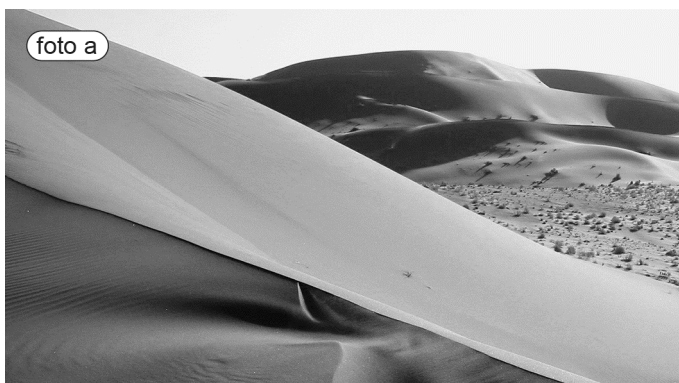
bron 1

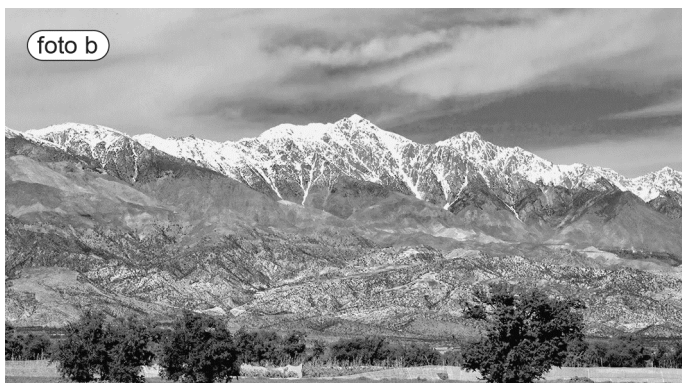
Kaart van Afrika

bron 2

Vijf foto's van landschappen in Afrika

Opgave 4 – De Alpiene gebergtegordel

bron 1

De Alpiene gebergtegordel

De Alpiene gebergtegordel is een gordel van gebergten in Noord-Afrika, Europa en Azië. Tot deze gordel behoren onder andere de Pyreneeën, de Alpen, de Karpaten, de Kaukasus, het Zagrosgebergte en de Himalaya. De gebergtegordel is ontstaan als gevolg van het verschuiven van tektonische platen.

Legenda:

— Alpiene gebergtegordel

Opgave 5 – Bevolkingsontwikkeling in Indonesië

bron 1

Gemiddelde jaarlijkse bevolkingsgroei (in %) in een aantal provincies en Indonesië

provincie	periode			
	1970-1980	1980-1990	1990-2000	2000-2010
Bali	1,69	1,18	1,31	2,15
Java	2,04	1,56	0,91	1,10
Kalimantan Selatan	3,32	3,15	2,39	1,85
Riau*	3,11	4,30	4,35	3,58
Indonesië	2,31	1,98	1,53	1,41

- * De provincie Riau bestond tot 2005 uit een deel van Sumatra en de Riau-eilanden. In 2005 werden de Riau-eilanden een zelfstandige provincie.

Opgave 8 – Strijp S in Eindhoven

bron 1

Strijp S, een voormalig industrieterrein van Philips in Eindhoven

De sterke groei van Eindhoven in de twintigste eeuw is vooral te danken aan de vestiging van Philips. In 1918 had Eindhoven nog maar 6.400 inwoners. In 1920 telde Eindhoven, mede door de samenvoeging met enkele aangrenzende dorpen, 45.000 inwoners. In 1930 had de stad ruim 95.000 inwoners. Tegenwoordig is Eindhoven met meer dan 200.000 inwoners de vijfde stad van Nederland.

Vanaf ongeveer 1980 zijn veel Philipsfabrieken uit Eindhoven verdwenen. Door het vertrek van werkgelegenheid werd economisch verval verwacht, maar dat gebeurde niet. Sterker nog, op de 'High Tech Campus' ontstond een concentratie van bedrijven en kennisinstituten die zich richten op onderzoek en het ontwerpen van nieuwe producten.

Aan het einde van de jaren '90 werd het hoofdkantoor van Philips verplaatst van Eindhoven naar Amsterdam.

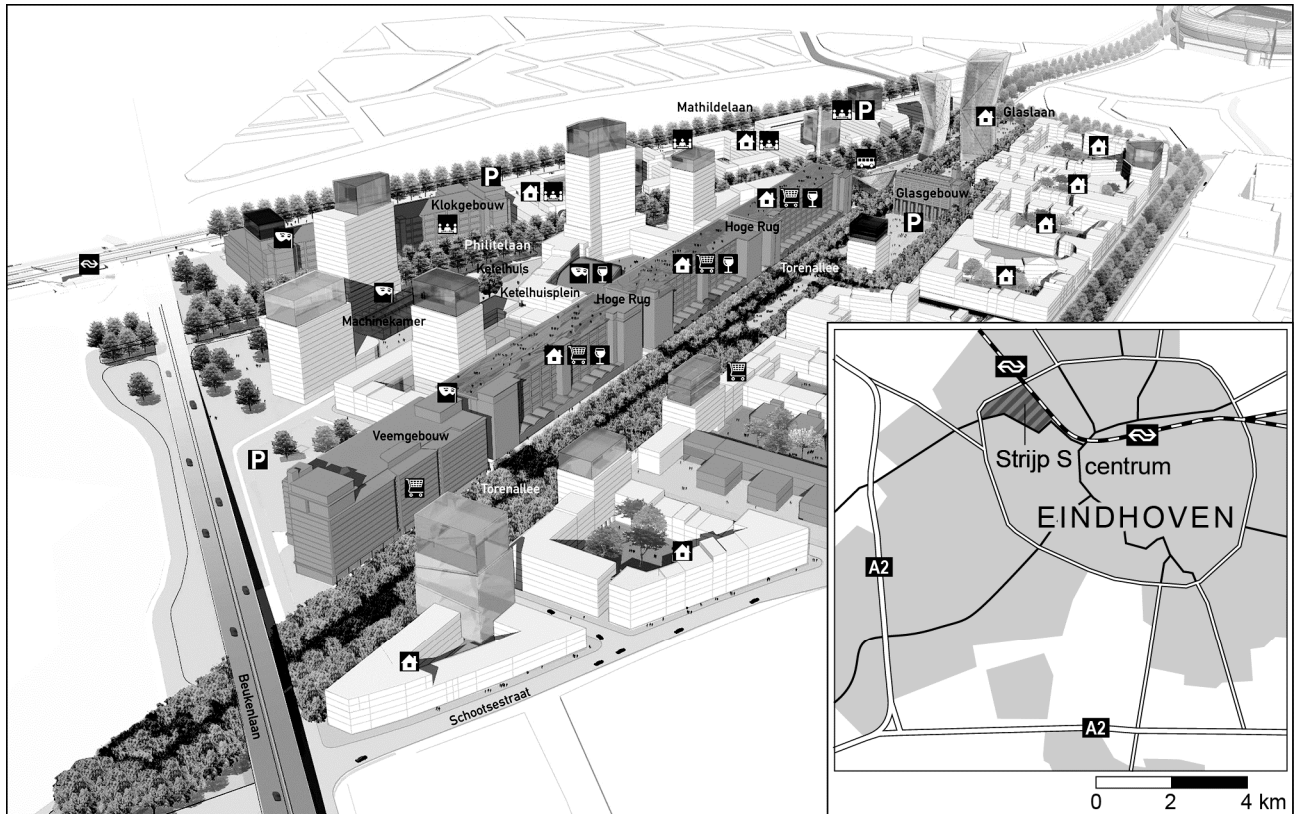
Strijp S is de naam van een voormalig fabrieksterrein van Philips. Op dit terrein staan enkele monumentale fabriekspanden. Het terrein van 27 hectare groot wordt veranderd in een wijk waar wonen en werken gecombineerd worden met cultuur en creativiteit.

Luchtfoto van Strijp S

bron 2

Stedenbouwkundig plan Strijp S

Legenda:

 bestaande bouw	 wonen	 cultuur	 winkelen	 NS station
 nieuwbouw	 kantoren	 parkeren	 openbaar vervoer	 horeca